

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko M. S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 sierpnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 4 lipca 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany M. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 4 lipca 2019 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 11 września 2018 r.

Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki M. K. kwotę 74 650 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2013 r. do dnia zapłaty. Sąd ustalił, że powódka podczas studiów poznała pozwanego i pozostawała z nim w związku nieformalnym. W tym czasie powódkę utrzymywali rodzice. Pozwany planował otwarcie prywatnej praktyki stomatologicznej i potrzebował środków na wyposażenie gabinetu. Strony i rodzice powódki umówili się, że rodzice pożyczą powódce niezbędną pozwanemu kwotę, a powódka pożyczycy ją pozwanemu. Strony umówiły się również, że pożyczka jest nieoprocentowana, a termin jej spłaty przypadnie do końca września 2013 r. Strony spisały umowę pożyczki na piśmie,

jednak dokument ten zaginął w czasie wyprowadzki stron z zajmowanego dotychczas mieszkania. Po przeprowadzce strony wciąż pozostawały parą. Pozwany zarejestrował praktykę stomatologiczną z dniem 1 lipca 2011 r. Gabinet miał otworzyć wspólnie z innym stomatologiem i dzielić po połowie koszty zakupu sprzętu. Lokal na gabinet wymagał nakładów i remontu. Powódka pomagała pozwanemu w wyborze sprzętu do gabinetu. Pozwany dziękował w obecności innych osób rodzicom powódki za udzielenie pożyczki. Powódka przekazywała pozwanemu pieniądze w trzech transzach w łącznej kwocie 48 750 zł na rachunek bankowy, tytułując transakcje jako „MONEY”. Pozostałą kwotę przełała na konto pozwanego matka powódki w trzech ratach kwoty 22 000 zł i 8000 zł tytułując w przelewie jako „Z”, a kwotę 45 000 zł - jako „zapomoga”. Około 2012 r. strony rozstały się. Pozwany zwrócił powódce łącznie jedynie kwotę 4000 zł. Później unikał kontaktu z powódką i jej rodzicami.

Sąd uznał, że powódka dokumentami - potwierdzeniami transakcji bankowych uprawdopodobniła fakt zawarcia umowy pożyczki, co umożliwiło jej dowodzenie zawarcia tej umowy przez strony za pomocą innych dowodów, niż umowa zawarta na piśmie (art. 74 § 2 k.c.). Zawarcie umowy potwierdzili też świadkowie. Pozwany nie zaprzeczył, że otrzymał sporną kwotę, a jego wyjaśnienia nie były logiczne ani przekonujące i nie podważyły wiarygodności wersji, że środki otrzymał jako pożyczkę.

Sąd Okręgowy, do którego apelował pozwany, przyjął za własne ustalenia faktyczne i argumentację jurydyczną Sądu Rejonowego. Podkreślił nieprzekonujący charakter twierdzenia, że tak wysoką kwotę otrzymał jako środki na utrzymanie i zwyczajowe darowizny od rodziców młodych konkubentów.

W skardze kasacyjnej pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości. Zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 720 § 1 i § 2 k.c. oraz art. 74 § 1 k.c. Podniósł też naruszenie przepisów postępowania - art. 232 k.p.c. w zw. z art. 381 k.p.c. oraz art. 378 k.p.c., mogące mieć wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił wniosek o rozpoznanie jego skargi przesłankami z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. to znaczy potrzebą wykładni art. 720 k.c. i oczywistą zasadnością wniesionej skargi.

Potrzebę wykładni sformułował w formie pytań:

- „Czy w sytuacji przekazania środków pieniężnych na rzecz pożyczkobiorcy przez osobę trzecią, tj. nie-pożyczkodawcę, w ramach zawartej umowy pożyczki, pożyczkodawca posiada legitymację czynną do dochodzenia roszczeń związanych z zawartą umową, mimo formalnego jej niezrealizowania?”
- „Czy w sytuacji braku formy dokumentowej dla umowy pożyczki przekraczającej kwotę 1 000 zł, wystarczającym dla udokumentowania faktu zawarcia przedmiotowej umowy mogą być dowody z zeznań świadków, w sytuacji gdy nie wskazują one, w najmniejszym nawet stopniu na elementy istotne umowy pożyczki, tj. datę jej zawarcia, warunki, sposób płatności, faktyczne oznaczenie stron, wysokość i przedmiot pożyczki, a także termin i warunki jej zwrotu?”

Powołanie się na poważne wątpliwości interpretacyjne jako przyczynę kasacyjną (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga nie tylko wskazania przepisu prawa i stwierdzenia, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Niezbędne jest też wykazania, że są to wątpliwości o rzeczywistym i poważnym charakterze, wyjaśnienie na czym polegają, a ponadto wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa

i dostępnego piśmiennictwa. Jeżeli konkretny przepis był już przedmiotem wykładni w judykaturze, a interpretacja ta jest w ocenie skarżącego nieuzasadniona, nieodzowne jest również przedstawienie racji, które przemawiają za zmianą dotychczasowej linii interpretacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706). W przypadku, gdy w wyniku stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 19/18, LEX nr 2507107). Skarżący nie przedstawił stosownego wywodu jurydycznego na poparcie tezy o występowaniu potrzeby wykładni art. 720 k.c. Wątpliwości jakie dostrzega ograniczają się do pytania, czy pożyczkodawca musi być właścicielem pożyczanych pieniędzy i wyrażania wątpliwości, czy materiał dowodowy należycie wykazał elementy konstrukcyjne umowy pożyczki. Pierwsza kwestia nie budzi wątpliwości w świetle treści art. 720 k.c. i art. 356 § 2 k.c. Przeniesienie na własność pożyczkobiorcy określonej ilości pieniędzy może zostać dokonane przez inną osobę, z tym, że wymaga obciążenia majątku pożyczkodawcy. Takim obciążeniem jest pozyskanie kwoty przekazywanej przez pożyczkodawcę pożyczkobiorcy w drodze zawarcia przez pożyczkodawcę umowy pożyczki z inną osobą.

Kwestia podniesiona przez pozwanego w drugim pytaniu nie ma odniesienia do niniejszej sprawy, w której, na podstawie zebranego materiału dowodowego Sądy ustaliły wszystkie niezbędne elementy umowy pożyczki łączącej strony. Prawidłowość dokonanej oceny dowodów i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych pozostaje poza zakresem zaskarżenia skargą kasacyjną (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać kwalifikowane naruszenie przepisów prawa przez sąd orzekający, a także to, że w jego wyniku zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Pozwany nie wskazał z jakiego powodu wniesiona przez niego skarga jest w jego ocenie oczywista. Takiego stanowiska nie uzasadnia żaden z zarzutów postawionych w skardze kasacyjnej zestawiony z przebiegiem postępowania apelacyjnego i ustalonymi faktami, które stanowiły podstawę do zastosowania prawa materialnego.

Powołane przez skarżącego podstawy przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełniają wymagań art. 398⁹ § 1 k.p.c. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby wystąpiły inne przesłanki przedsądu wskazane w tym przepisie.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego do rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

aj